

עין משפט
גר מצוה

בתולה נשאת פרק ראשון כתובות

מסורת הש"ס

16 (תוספתא סוף פרק א),
17 (תלפין יא: מ"ג ל:),
18 (קדושין ע"ג, ד: יבמות
ק: ה) כ"ה: אמת,
19 (א"ר ד' דמטע עובדי
כוכבים ח"ן פ"ה"ס מ"מ
מסבין לה ודאי בעולה ח"ן
הרוב המפוס' מ"י,

תורה אור השלם

1. והיתה לו ולזרעו
אחריו בריית ברת עולם
היחית אשר קנא לאלהיו
ויבפר על בני ישראל
מבדור כה יג

מוסף רש"י

עשרה כהנים כ"י הולד
שתיק. ויבפר היא דהא
פשיטא לן דגן טהן טהן על
הפסויה הוא ויבחוט טו.
שפשיטיקין אותו מדין
כהונה. מלעטע עטרה,
וחף על גב דלענין יוחסין
לפסל אשה כשר הוא, פסול
מיוחס אחריו. עיבר
זרעו שהוא על טו.

לחורבה. סתמא לבעילה שהיא מקום לנאות: חורבה דמסא. סתם
בעילה מאחד מצני העיר ואיכא למימר בעיר שרובה ישראל כשרים
קאמר: דדברא. ספק אחד מסוף העולם כזה לנאן ורוב העולם
עובדי כוכבים הם ופסולים
(דף מה). ובקדושין (דף ע"ה): ואלו
עובדי כוכבים ועבד שאין לו אלמנות
וינידושין בה: זו ערוס שהיא. עמנה
כשרה לומר לכשר נבעלה: אינה
נאמנת. לישא לכהן: אמרו לו אלל.
היא. כמו אכל שרה אשתך (בבבא מצ"ח)
דמתרגמינן בקושטא: ומה הפרש בין
זו לזו. ר' יהושע חולקים לה: לזו יש
עדים. שנבעלה דכיון דנשוייה לבין
העובדי כוכבים והם פרוצים בעריות
כולנו עדים שנבעלה: ולזו אין עדים.
שנבעלה שלא נראה אלא מדבריה וינידו
דאי בעיא אמרה לא נבעלתי כי
אמרה נמי לכשר נבעלתי מהימנא:
ף לזו. כלומר אף כאן יש אחת שיש
לה עדים וחלום חולקים עלי בעריות
מעוברת: אמרו ליה כו. לקמיה
מפרש מאי קמרי לה על מאי
דקאמר להו: אין אפוטרופוס כו.
לקמן מפרש: בד"א. דנאמנת לר"ג:
בערוס אשה בגופה. לומר להכשיר
את עלמה לכהונה דלא מתוקני לה
נבעלה לפסול: מאי קאמר להו כו.
כלומר מאי קאמר להו איכה דקא
מהדרי ליה איניה רוב עובדי כוכבים
פרוים בעריות כלום נשוייה היא זו
על מה שאמר להם אף לזו יש לה עדים
אין לך פירוק גדול מזה דקחוינן
דנאמנתה ממנו: השכנתה על המעוברת.
נאמנתה ממנו ונאמנת: מדבריה היינו
שנויה. מה מדברת אין לה עדים אף
שנויה אין לה עדים נבעלה וחלום
מתוקים אותה נבעלה: פרוים
בעריות. והיא נבעלה: אין
אפוטרופוס לעריות. אין אחס ויכולים
להיות לה אפוטרופוס לומר לא נבעלה:
ויפיק ליה וכו'. לרבי יהושע פריך
נהי נמי דאין אפוטרופוס לעריות
מיפיק ליה דלא דמי לשנויה דהתם רוב
פסולין כו: מכשיר אפי' ברוב פסולים.
דאמרין אוקמה אחוקה ועל רוב
פסולים שהיו מכשירים אותה הכי
הוא להם ראייה כו: השנויה: איס לה
חוקה דכשרות. וי"ל אשה זו בחזקת
כשרות עומדת ומספק אתה בא
לפסולה אל תפסיגה מספק: לא
שמוקי ופער. כלומר שמוקי הוא
במקלם שאם כהן היה הבעול והעובר
יהיה זכר משתקין אותו מדין כהונה
שאלקמן אכל כשר הוא ליוחסין שאם
נקבה היא חושש לכהונה וחס וחס זכר
הוא כמו ואלמנתו כשרות לכהונה:
ופירש אחד פתן. ואין ידוע איזה הוא:
כשר בא. והיא שמוקי על כרחך כשר
ליוחסין וחס נקבה היא ראייה לכהן
וקרי ליה שמוקי: מדין כהונה. שלא
יעבוד עבודה ולא יאכל מרומה:
מיוחס אחריו. שאנו יודעין מי אבי:
אין

היהוא ארום וארוסתו דתו יוסף היא אמרה מיניה והוא אמר
אין
דקו את אמו דאי נשדקו קשיא דשמואל דשמואל דהא אמר שמואל דנאמנת דהלכה כרנן גמליאל דנאמנת והתם קאמר איפוך שמואל
אמר הולד ממזר וכן משמע דנאמנתה משני התם לעולם לא מיפוך כו' ומפרש מאי שמוקי שמואל דתו יוסף היא אמרה מיניה והוא אמר
ואם חלמך אכתי לשמואל דהתם משמע דוקא כנא על ארוסתו כבית חמיו מהני דיקה והכא משמע אפילו כי לא מודה אמר
שמואל דנאמנת כרנן גמליאל ויש לומר דהא דנקט בא היינו משום רבנות דרנן נקטיה דאפילו הכי אמר הולד ממזר אי נמי התם
הוא דבעינן בא משום דאיירי נדדיימא מעלמא כדאמר רבא בינמות כשליה אלמנה לכהן גדול מסתברא מילתא דרנן נדדיימא
מעלמא והכא דנלא דיימא מעלמא מיירי ועוד דנכלל הפסדים נגס נקדושין ארוסה שעיברה והיא דוקא קאמר שמואל אכל כנא
א"כ דיקה ומייה קשה לנישוא קמא בינמות כסוף פ' אלמנה דפליגי רב שמואל כנא ומסיק התם אביי דלע"ג דלא דיימא מעלמא פליגי
דלמא מדאפקרה נפשה לגבי ארום מפקרה נפשה לגבי עלמא הא אמר רבא דקא דקא מודה ומשמע דכשר אפילו לר' יהושע ובא כמודה
דמי

השבתנו על המעוברת. פי' לדין נוחא דאשה מונע נודקת
ומונה ולא דמיא לשנויה אלא לדין דלית לן הך
קשרא מינה מעוברת אכל מדברת אפילו לפי דברין ש הפרש ולזו
יש עדים ולזו אין עדים ואיכא מינו אמר להם מדברת היינו שנויה
וכמו ששנויה אין נאמנת לומר לא
נבעלתי הי' מדברת כדמסיק לפי שאין
אפוטרופוס לעריות ומייה פי' זה לא
יתכן למאי דפרישית לעיל דלר' יהושע
נאמנת לומר לא נבעלתי ופרי' בדוחק
מדברת היינו שנויה דכמו ששנויה
בחזקת בעולה כן מדברת בחזקת
בעולה לענין שאם אמרה לכשר
נבעלתי שאינה נאמנת כמינו לפי
שיאמר לומר לא נבעלתי ולהכי אהני
דאין אפוטרופוס לעריות דלא משנינן
לבי מינו: מביינן י"ה א"ר יהושע
ב"ר א"ר. הקשה ר"ת אחי מיפיק ליה
דהתם שנויה כל פסולים והכא
בחורבה דדברא רוב ומיין דרוב ככל
ולישא למימר כמדברת לישא אלא רוב
איכא למימר סמוך מיעוטא לחוקה
ואימרת לה רובא דאפילו אימ להו
סמוך מיעוטא לחוקה לר"ג וי' יהושע
מ"מ לא הו אלא פלגא ופלגא ודין
הוא שחלמך מספק דספק איסורא
לחומרה ולא דמי למיין שנאמנא נלך
העיסה כפרק עשרה יוחסין (קדושין
דף פ. וס) דמטרינן מטעם סמוך
מיעוטא לחוקה דלס אמרו ספק
טועמא לטהר יאמרו ספק איסור
להמיר כדאמרין פרק כ"טו הדס
(חולין דף סו): מכשיר אפי' הדס
ברוב פסולים. והא דקאמרין כפ'
עשרה יוחסין (קדושין ע"ה) וס' גבי אלא
שאלו היה קורא לשמוקי נדוקי ומפרש
בגמרא שנודיקין אמו ואומרת לכשר
נבעלתי אפי' כמאן כ"ג מנינא מדא
וימנא היתה מעוברת כ"ג פי' והוה ליה
לממני וכן אמר רבא שאל וכן פי' סס
בקוטרס ומשני דנאם שאלו עדיפא
מר"ג דאי מהתם הוה אמנא ברוב
כשרים אלא כו' אע"ג דלמרי' אלא
דר"ג מכשיר אפילו ברוב פסולין אלא
שאלו קאי אמנתי וממנתי לא משמע
מדי אפירי ברוב פסולים והא דפריך
התם לעיל למאי דהוה עני למימר
דנאם שאלו אלא להכשיר כנא
הינחא למ"ד לרבי המכשיר כה פוסל
כנא אכל למ"ד מכשיר כנא מאי
איכא למימר התם פריך שפיר דאפי'
לעירי לשון המטה דקמני מה טעם
של עובר זה משמע דתתא להכשיר
כנא: פשיטא פי' ידעינן אבהו
מנו. הכא לא בעי לשניי לא כריכא
דאי תפס כדמשני כפרק עשרה יוחסין
(ס' דף ע"ה) וס' גבי ארוסה שעיברה
דהתם נגליס לרבי דמארוס נאעברה
ואיכא למיתלי בה טפי מכאניס
דעלמא: בעינן ידעו פיוחס
אחריו. והא דלמך בהחולין וינמת
דף ל'. דלשון ראו להיות כ"ג גבי
ספק כן תשע לראשון כפרק נושאין
על האטמה (ס' דף ק:) פריך לה
ומשני ורעו מיוחס אחריו דרנן וקרא
אסתמא בעלמא הוא וכי גזר רנן
כונת נישואין לא גזר:
[ההוא ארום וארוסתו. והא

למזר בעשרה יוחסין (קדושין דף ע"ה). אימרת הכא על ארוסתו כבית חמיו רב אמר הולד ממזר ושמואל אמר הולד שמוקי לשאל
דקו את אמו דאי נשדקו קשיא דשמואל דשמואל דהא אמר שמואל דנאמנת דהלכה כרנן גמליאל דנאמנת והתם קאמר איפוך שמואל
אמר הולד ממזר וכן משמע דנאמנתה משני התם לעולם לא מיפוך כו' ומפרש מאי שמוקי שמואל דתו יוסף היא אמרה מיניה והוא אמר
ואם חלמך אכתי לשמואל דהתם משמע דוקא כנא על ארוסתו כבית חמיו מהני דיקה והכא משמע אפילו כי לא מודה אמר
שמואל דנאמנת כרנן גמליאל ויש לומר דהא דנקט בא היינו משום רבנות דרנן נקטיה דאפילו הכי אמר הולד ממזר אי נמי התם
הוא דבעינן בא משום דאיירי נדדיימא מעלמא כדאמר רבא בינמות כשליה אלמנה לכהן גדול מסתברא מילתא דרנן נדדיימא
מעלמא והכא דנלא דיימא מעלמא מיירי ועוד דנכלל הפסדים נגס נקדושין ארוסה שעיברה והיא דוקא קאמר שמואל אכל כנא
א"כ דיקה ומייה קשה לנישוא קמא בינמות כסוף פ' אלמנה דפליגי רב שמואל כנא ומסיק התם אביי דלע"ג דלא דיימא מעלמא פליגי
דלמא מדאפקרה נפשה לגבי ארום מפקרה נפשה לגבי עלמא הא אמר רבא דקא דקא מודה ומשמע דכשר אפילו לר' יהושע ובא כמודה
דמי